

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

AJÁNLÁSOK

TANÁCS

A Tanács ajánlásai

„Az igazságügy területén a határokon átnyúló videokonferenciák alkalmazásának előmozdítása és a legjobb gyakorlatok megosztása a tagállamokban és uniós szinten”

(2015/C 250/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

EMLÉKEZTETVE:

1. A 2014–2018-as időszakra szóló európai e-igazságügyi stratégiára, amelyet a Tanács (Bel- és Igazságügy) 2013. december 6-án fogadott el ⁽¹⁾;
2. A 2014–2018-as időszakra szóló európai e-igazságügyi stratégia 59. pontjára, amely kimondja, hogy „az egyes konkrét projektekben részt vevő tagállamok informális csoportjai szükség esetén találkozót tarthatnak annak érdekében, hogy az érintett munkaterületen előbbre léphessenek (...)”;
3. Az európai e-igazságügyre vonatkozó, a 2014–2018-as időszakra szóló többéves cselekvési tervre, amelyet a Tanács (Bel- és Igazságügy) 2014. június 6-án fogadott el ⁽²⁾;
4. Az európai e-igazságügyre vonatkozó, a 2014–2018-as időszakra szóló többéves cselekvési terv végrehajtásával kapcsolatos iránymutatásokra, amelyeket a Tanács (Bel- és Igazságügy) 2014. december 4-én hagyott jóvá ⁽³⁾, és amelyekben meghatározza azokat a konkrét intézkedéseket, amelyeket az e-jogi munkacsoportnak (e-igazságügy) a cselekvési terv nyomán követése érdekében meg kell tennie, köztük a határokon átnyúló videokonferenciákkal foglalkozó informális munkacsoport létrehozását;
5. A határokon átnyúló videokonferenciákkal foglalkozó informális munkacsoport munkájának eredményeire, amelyeket az e-jogi munkacsoport (e-igazságügy) elé terjesztett zárójelentés ⁽⁴⁾ tartalmaz;

ELISMERI, hogy

6. A videokonferencia hasznos eszköz, és a benne rejlő lehetőségek nemcsak nemzeti szinten jelentősek, hanem különösen különböző tagállamokat és akár harmadik országokat érintő határokon átnyúló helyzetekben is. A határokon átnyúló ügyek esetében döntő fontosságú, hogy a tagállamok igazságügyi hatóságai zökkenőmentesen kommunikáljanak egymással. A videokonferenciák lehetőséget nyújtanak ezen kommunikáció egyszerűbbé tételére és ösztönözhetik azt. A videokonferenciák előnyeit az uniós jog is elismeri, és egyrészt ösztönzi azok alkalmazását, többek között a több államra kiterjedő polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel során ⁽⁵⁾, valamint a kis értékű követelések európai eljárásának keretében ⁽⁶⁾, másrészt eljárásokat állapít meg azok büntetőeljárások során történő alkalmazására vonatkozóan ⁽⁷⁾;

⁽¹⁾ HL C 376., 2013.12.21., 7. o.

⁽²⁾ HL C 182., 2014.6.14., 2. o.

⁽³⁾ 15771/14 dokumentum.

⁽⁴⁾ 8364/15 + ADD dokumentum.

⁽⁵⁾ A Tanács 2001. május 28-i 1206/2001/EK rendelete a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködésről (HL L 174., 2001.6.27., 1. o.).

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2007. július 11-i 861/2007/EK rendelete a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről (HL L 199., 2007.7.31., 1. o.).

⁽⁷⁾ A 2000. május 29-i egyezmény az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös büntügyi jogsegélyről.

7. A videokonferencia-technológiát a bírósági eljárások minden típusa esetében (büntetőjogi és polgári/kereskedelmi ügyekben egyaránt) lehet alkalmazni, és az nagyobb rugalmasságot biztosít a bíróságok és az ügyészségek számára a sértettek és a tanúk vallomásainak felvétele, a szakértői vélemények meghallgatása, valamint a vádlottak és a védőügyvédek nyilatkozatainak rögzítése tekintetében. A videokonferenciák elősegíthetik azt is, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő tanúk, így például a gyermekek kisebb stressznek legyenek kitéve. Elkerülhetővé teszik továbbá az utazást olyan esetekben, amikor más tagállambeli sértetteket, tanúkat vagy szakértőket kell meghallgatni. Azokban az esetekben, amikor a letartóztatásra távol eső helyen kerül sor (például a nyílt tengeren történő letartóztatás esetén), lehetővé teszik olyan jogi védelmi intézkedések azonnali és tényleges biztosítását is a gyanúsítottak számára, mint a tolmácsoláshoz való jog, a tájékoztatáshoz való jog és az ügyvédi képviselőhöz való jog. Ezenkívül e technológia alkalmazása csökkenti a meghallgatások következtében a nemzeti igazgatási szerveket terhelő költségeket. Jelentős mértékű költségmegtakarítást lehet elérni és nagymértékben lehet csökkenteni a biztonsági kockázatokat azzal, ha az őrizetben lévő személyeket nem kell szállítani;
8. Az EU tagállamai már megkezdtek együttműködésüket az európai e-igazságügy keretében annak érdekében, hogy előmozdítsák a videokonferenciák alkalmazását és kicserélik tapasztalataikat és a legjobb gyakorlatokat. Erre az együttműködésre többek között az e-jogi munkacsoport (e-igazságügy) összefüggésében kerül sor uniós szinten;
9. A videokonferenciák tekintetében a 2009–2013-as időszakra szóló, első európai e-igazságügyi cselekvési terv alapján nemzeti és uniós szinten eddig elvégzett tevékenységek komoly eredményeket hoztak. Az e-igazságügyi portálon minden hivatalos nyelven találhatók információk – többek között egy útmutató és a legtöbb tagállam esetében az érintett kapcsolattartók adatai – a videokonferenciák több államot érintő ügyekben zajló bírósági eljárások során történő alkalmazásáról;
10. A 2014–2018-as időszakra szóló, második többéves európai e-igazságügyi cselekvési tervnek az a célja, hogy a már elvégzett munkára alapozva hozzájáruljon az európai e-igazságügy további fejlődéséhez tagállami és európai szinten egyaránt. Ezt az uniós igazságügy korszerűsítését célzó tágabb fejlesztési folyamat részeként kell tekinteni, figyelemmel az e konkrét területén meglévő jogi keretre, valamint arra, hogy tisztetben kell tartani a tagállami és uniós szinten érvényben lévő eljárási biztosítékokat;

HANGSÚLYOZZA, hogy

11. Amint azt az európai e-igazságügyre vonatkozó, a 2014–2018-as időszakra szóló többéves cselekvési terv is tartalmazza, a több államot érintő ügyekben elő kell segíteni bírósági és bíróságon kívüli eljárások kezdeményezését, mégpedig a bíróságok és az eljárási felek, valamint a tanúk, a sértettek, a szakértők és más érintettek közötti elektronikus kommunikáció biztosítása révén;
12. Ezenkívül adott esetben célszerű kibővíteni azon szóbeli meghallgatások körét, amelyekre a videokonferenciák, a telekonferenciák és a távolsági kommunikáció egyéb megfelelő eszközei igénybe vehetők, annak érdekében, hogy – különösen több államot érintő ügyekben – ne legyen szükség utazásra a bírósági eljárásokban való részvétel céljából a bíróságokon történő megjelenéshez, és így, a költségek és az erőfeszítések csökkentése révén hozzá lehessen járulni az igazságszolgáltatáshoz való jog tényleges érvényesüléséhez;
13. Amint az az európai e-igazságügyre vonatkozó, a 2014–2018-as időszakra szóló többéves cselekvési tervben is szerepel, az e területen a jövőben végzendő munkának helyénvaló kiterjednie arra is, hogy még könnyebbé váljon a határokon átnyúló videokonferenciák szervezése és lebonyolítása minden tagállamban, mégpedig a videokonferenciák támogatását és szervezését szolgáló informatikai eszközök használatának előmozdításán és a videokonferenciák interoperabilitásának növelésén keresztül. Ennek keretében célszerű lenne egységes formanyomtatványt kidolgozni a határokon átnyúló videokonferenciák kérelmezésére/megerősítésére. Mérlegelni kellene egy olyan hálózat létrehozását is, amely a videokonferenciákkal kapcsolatos tapasztalatok és legjobb gyakorlatok cseréjére és megosztására szolgál, a képzést is beleértve. Érdemes megfontolni gyakorló jogi szakemberek – például bírók, ügyészek, ügyvédek, jogi közvetítők és jogi szakfordítók – bevonását ebbe a folyamatba;

ÜDVÖZLI:

14. A határokon átnyúló videokonferenciákkal foglalkozó szakértői munkacsoport által végzett munkát, amelynek célja, hogy segítse az e-igazságügyi rendszerek működésének javítását tagállami és uniós szinten egyaránt. A szakértői csoport 2014 januárjában jött létre Ausztria vezetésével, azzal a céllal, hogy előmozdítsa a határokon átnyúló videokonferenciák gyakorlati alkalmazását, valamint a szervezési, műszaki és jogi szempontokkal kapcsolatos legjobb gyakorlatok és szakértelem megosztását;
15. A szakértői munkacsoport zárójelentését, amelyet az 2015 márciusában terjesztett elő, konkrét ajánlásokat fogalmazva meg az ezen a területen a jövőben végzendő munkára vonatkozóan;

TUDOMÁSUL VESZI, hogy

a) **szakértői munkacsoport**

16. A szakértői munkacsoport a zárójelentésében több olyan műszaki, szervezési és jogi akadályt azonosított, amely útjában áll annak, hogy a tagállamok határokon átnyúló helyzetekben éljenek a videokonferencia lehetőségével. A jelentés rávilágít arra, hogy noha igaz, hogy a meglévő jogi követelményeket tiszteletben kell tartani, a határokon átnyúló helyzetekben közvetlenül felmerülő problémák többsége inkább szervezési és műszaki jellegű. Különösen ezek azok a kérdések, amelyekkel rövid vagy középtávon elsődlegesen foglalkozni kell;

b) **e-igazságügyi portál**

17. Ezenkívül aktualizálni kell és ki kell egészíteni az e-igazságügyi portálon már rendelkezésre álló információkat. A jövőbeli tervek között szerepelhetne a portál kiegészítése a következőkkel: a videokonferenciák alkalmazását szabályozó uniós és tagállami jogszabályokra vezető linkek; egységes szerkezetbe foglalt információk minden olyan tagállami bíróságra vonatkozóan, amellyel videokonferenciát lehet folytatni; a videokonferenciák gyakorlati megszervezésével kapcsolatos eszközök (elektronikus nyomtatványok, esetleg a jövőben foglalási rendszer); nemzeti utasításokra vagy útmutatókra vezető linkek, amennyiben vannak ilyenek; egy olyan oldal, amely egyrészt példákat tartalmaz videokonferenciák alkalmazására több államot érintő eljárások során, másrészt összegyűjti a legjobb gyakorlatokat; képzésekre és online képzési modulokra vonatkozó információk, valamint adott esetben az összekapcsolt tolmácsi adatbázisokra mutató link;

c) **szinergiák más projektekkel**

18. Célszerű figyelembe venni a potenciális szinergiákat más projektekkel – például az e-CODEX projekttel és az AVIDICUS projekttel (videokonferenciák alatti tolmácsolás) – és az Európai Igazságügyi Képzési Hálózattal. Az e-igazságügyi portálon már rendelkezésre álló információkon túl a lehetőségek szerint célszerű felhasználni más forrásokból – többek között a tagállamoktól és az Eurojusttól – származó, hasznos anyagokat is;

d) **jogi vonatkozások**

19. A videokonferenciák nemzetközi egyezmények és több uniós jogi aktus – például a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvételtől szóló rendelet, a kis értékű követelések európai eljárásának létrehozásáról szóló rendelet és legújabban a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló irányelv – révén jogi elismertségre tettek szert;
20. Noha a videokonferencia alkalmazása erősíti a gyanúsítottak, a sértettek, a tanúk és a kiszolgáltatott személyek védelmét, biztosítani kell, hogy ne sértse a védelemhez való jogot; különös figyelmet kell fordítani arra, hogy biztosított legyen a közvetlenség elvének, a fegyveregyenlőség elvének és a kontradiktórius elvnek a tiszteletben tartása. Ennek érdekében modern berendezést kell használni, hogy megfelelő kép- és hangminőséget lehessen biztosítani, és annak az ügy érzékenységeivel arányos mértékben garantálnia kell a biztonságosságot;
21. Ennélfogva meg kell vizsgálni, hogy a jogalkotási fejlemények milyen hatást gyakorolnak a megkereső és végrehajtó tagállamokban alkalmazandó, különböző eljárási szabályokra és garanciákra. Ezen belül tekintetbe kell venni különösen az európai nyomozási határozatot, amely részletes eljárást határoz meg a videokonferenciák büntetőügyekben való használatára vonatkozóan. A videokonferenciákkal kapcsolatos egyéb jogi kérdések közé tartozik az illetékes hatóságok azonosítása is;

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, HOGY:

22. a tagállamok közötti interoperabilitás javítása érdekében vizsgálják meg a következő intézkedések nemzeti szintű végrehajtásának lehetőségeit:

a) **szervezési vonatkozások**

- a) Minden tagállam jelöljön ki a videokonferenciákkal foglalkozó nemzeti kapcsolattartót vagy – adott esetben – kapcsolattartókat. Ezt követően – szükség esetén a Bizottsággal szorosan együttműködve – bővítsék és aktualizálják a videokonferenciára szolgáló tagállami létesítményekkel, a nemzeti videokonferencia-kapcsolattartókkal és az érintett illetékes bíróságokkal kapcsolatban az e-igazságügyi portálon szereplő információkat (az európai bírósági adatbázison keresztül). Javítsák a kapcsolattartók szervezését nemzeti és bírósági szinten;
- b) Az egyedi videokonferenciákra vonatkozóan állapodjanak meg – adott esetben – egy közös nyelvről, a megfelelő fordítási és tolmácsolási szolgáltatásokról, és arról, hogy melyik időzónát fogják használni a videokonferenciák kezdési időpontjának meghatározásakor. Ha a videokonferencia megtartásához tolmácsolásra van szükség, tagállamoknak ismerniük kell és lehetőség szerint figyelembe kell venniük az AVIDICUS projektek során szerzett tapasztalatokat;

- c) A bírói függetlenség és az igazságszolgáltatási szervezet felépítésében az Unión belül fennálló különbségek sérelme nélkül kínáljanak hatékony képzést a potenciális felhasználók – köztük a bírók és az ügyészek – számára, hogy növekedjen a határokon átnyúló videokonferenciák lebonyolítása iránti bizalmuk és javuljanak az ezzel kapcsolatos készségeik;

b) műszaki vonatkozások

- d) Minden tagállam esetében hozzanak létre hatékony mechanizmusokat, köztük egy továbbfejlesztett formanyomtatványt a videokonferenciák változó és/vagy bizalmas paramétereire vonatkozó információk cseréje céljából. Ideértendők a videokonferenciára szolgáló helyiségekkel kapcsolatos azon nyilvános és statikus információk is, amelyeket az európai igazságügyi portálon közzé kell tenni;
- e) Dolgozzanak ki gyakorlati iránymutatást a felhasználók, valamint a műszaki tervezési és támogató személyzet számára az ajánlott műszaki szabványokról;
- f) Javítsák a tagállamok közötti interoperabilitást azzal, hogy szisztematikusan gyakorlati teszteket hajtanak végre két-két tagállam között az üzemi paraméterek dokumentálása céljából. Ezeket aztán fel lehet használni arra, hogy a tagállamok között megbízhatóbb, megfelelő hang- és képmínőségű videokonferenciákat valósítsanak meg;
- g) Minimumként alkalmazzák legalább a következő műszaki szabványokat annak érdekében, hogy javuljon a videokonferenciák minősége:
- használjanak hardver alapú videokonferencia-rendszert (H.323/videoconference SIP),
 - a videokonferenciák legyenek IP-alapúak,
 - használjanak tűzfal-megkerülő infrastruktúrát,
 - folytassanak kódolt kommunikációt (AES-128),
 - a megjelenítés kép a képen formában történjen (duo video, H.239) ⁽¹⁾;

c) jogi vonatkozások

- h) vizsgálják meg az elfogadott uniós eszközök, mint például az európai nyomozási határozat hatását a jelenlegi eljárási szabályok összefüggésében;

FELKÉRI AZ E-JOGI MUNKACSOPORTOT (E-IGAZSÁGÜGY), HOGY:

23. Kezdje meg gyakorlati lehetőségek és megoldások feltérképezését egy koordinált megközelítésre vonatkozóan annak érdekében, hogy együttműködés kezdődhessen harmadik országokkal a videokonferenciák területén, a tagállamok e téren meglévő kétoldalú kapcsolatain túlmenően is;
24. Folytassa a határokon átnyúló videokonferenciákkal foglalkozó szakértői munkacsoport által végzett munkát, mégpedig azzal, hogy az e-jogi munkacsoporton belül (e-igazságügy) égisze alatt együttműködési hálózatot hoz létre a tagállamok között a videokonferenciákkal kapcsolatos tapasztalatok cseréje és a legjobb gyakorlatok megosztása céljából, többek között képzések formájában, a szakértői munkacsoport által benyújtandó javaslat alapján. E hálózat létrehozásának célja, hogy:
- a) uniós szinten megvizsgálja, hogy miként javulna a videokonferenciára szolgáló létesítmények használata azzal, ha olyan biztonságos „virtuális videokonferencia tárgyalótermek” jönnének létre, amelyekbe a részt vevő tagállamok betárcsázhatnának;
- b) kidolgozza a határokon átnyúló videokonferenciák előkészítésének és lebonyolításának olyan egyértelmű, lépésenkénti leírását („protokoll”), amely megfelel a határokon átnyúló videokonferenciák jellemző igazságügyi felhasználásának és ötvöz minden szükséges szervezési, műszaki és igazságügyi elemet;
- c) útmutatást nyújtson a felhasználók számára azon jellemző igazságügyi felhasználásokra és ügyekre vonatkozóan, amelyek esetében a határokon átnyúló videokonferenciák nagyobb arányú és hatékonyabb alkalmazása a legtöbb előnnyel járna;
- d) javítsa a tagállamok közötti kölcsönös jogsegély iránti megkeresésekre vonatkozó formanyomtatványok elektronikus küldését azzal, hogy kombinálja az európai e-igazságügyi portál dinamikus formanyomtatványait az e-CODEX adatbázisban lévőkkel (például a „közvetlen bizonyításfelvételle” és a „(nem közvetlen) bizonyításfelvételle” vonatkozó formanyomtatványokat);

⁽¹⁾ Megjegyzés: tartalékmegoldásként szükséges lehet ISDN-t használni, ha a videokonferencia valamely másik résztvevőjének rendszere még nem támogatja az IP-t.

- e) olyan eszközöket dolgozzon ki, amelyek segítik az igazságügyi hatóságokat annak a jogi eszköznek az azonosításában, amely egy adott videokonferencia szervezése esetén alkalmazandó;
- f) olyan eszközöket dolgozzon ki, amelyek segítik az igazságügyi hatóságokat annak a hatóságnak az azonosításában, amely egy adott videokonferencia szervezése tekintetében illetékes;
- g) megállapítsa, hogy mely intézkedéseket kell megtenni annak érdekében, hogy garantáltak legyenek az eljárási biztosítékok a védelemhez való jog gyakorlása során, valamint
- h) biztosítsa a munka fenntarthatóságát az alábbiak révén:
 - a helyzet javítását célzó intézkedések és projektek végrehajtásának nyomon követése,
 - az új videokonferencia-technológiák nyomon követése,
 - javaslatok tétele a helyzet további javítását célzó, új intézkedésekre és projektekre;

FELKÉRI AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY

- 25. Az e-igazságügyi portálon tegye közzé a határokon átnyúló videokonferenciákkal foglalkozó szakértői csoport zárójelentését, hogy azt a gyakorló jogi szakemberek és más érdekelt felek szélesebb körben megismerhessék.
 - 26. Nyújtson pénzügyi támogatást a 22. pontban leírt, a videokonferencia alkalmazásához szükséges létesítmények és berendezések határokon átnyúló interoperabilitását biztosító intézkedések nemzeti szintű végrehajtásához, amennyiben ez az alkalmazandó finanszírozási eszközöknek megfelelően európai hozzáadott értéket teremt.
-